

Asia: VN/547/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijalle mielestänne tarvetta?

Suomalaisen väkivallan iso kuva on kriminologien mukaan se, että miehiin kohdistuu enemmän väkivaltaa

kuin naisiin ja mitä vakavammasta väkivallasta on kyse, sitä todennäköisemmin se on kohdistunut mieheen.

Näin ollen vain ja ainoastaan naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävälle ei Suomessa ole käyttöä.

Vain naisiin kohdistuvan väkivallan raportoija vain vääristäisi entisestään sitä jo nykyisellään vahvaa asetelmaa, jossa naisiin kohdistuvalle väkivallalle esitetään nollatoleranssia ja miehiin kohdistuva väkivalta jää kiinnostuksen ulkopuolelle.

Sen sijaan ”väkivallan raportoija”, joka olisi kiinnostunut niin miehiin, naisiin kuin lapsiinkin kohdistuvasta

wäkivallasta yhdenvertaisesti, saattaisi olla hyvinkin hyödyllinen luoden perustaa pyrkimyksille väkivaltaa

ehkäiseville toimille kokonaisuutena. Tällainen raportoija voisi esim. havainnoida, minkälaiseen väkivaltaan

puuttuminen on poliittisesti suosittua ja minkälainen väkivalta puolestaan jää kiinnostuksen ulkopuolelle.

Tämä loisi edellytyksiä katvealueiden huomioimiselle ja korjaaville painotuksille.

Väkivallasta ilmiönä kannattaa kiinnostua kokonaisuutena, ei sitä lohkoen esim. sukupuolen perusteella,

sillä juuri ihmisten eriarvoistamisen voi nähdä olevan eräänlainen väkivallan syntyperusta. Valtiovallan olisi

tärkeä pystyä lähettämään kansalaisille viesti, että kaikki ihmiset ovat yhtä tärkeitä sukupuolesta riippumatta ja kaikkiin ihmisiin kohdistuvasta väkivallasta ollaan yhtäläisesti huolestuneita. Tämä on myös

ihmisoikeusajattelun ydin – ajatus ihmisistä yhdenvertaisina ja tasa-arvoisina.

Hallitusohjelman maininta siitä, kuinka naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä olisi huolehtia

Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta, on sekin ongelmallinen, sillä Istanbulin sopimushan koskee myös

miehiin ja lapsiin lähisuhteissa kohdistuvaa väkivaltaa. Pelkästään naisiin kohdistuvaan väkivaltaan keskittymällä unohtuisi kokonaan miehet ja lapset.

Hallitusohjelmassa paljon puhutun tasa-arvon näkökulmasta katsottuna ei olisi millään tavalla huono asia,

että myös miehiin kohdistuvaan väkivaltaan kiinnitetään yhtäläisesti huomiota. Pikemminkin juuri sitähan

tasa-arvon edistäminen olisi. Aivan kuten turvakodit nykyään ja väkivallan uhreille kohdennettu Nollalinja -

puhelinpalvelu ovat sukupuolineutraaleja palveluja, tulisi myös väkivallan raportoijan tehtävä olla sukupuolineutraali. Vaikka Istanbulin sopimus on painotukseltaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa painottava,

ei se mitenkään estä sopimusvaltiota toimimasta tavalla, joka paremmin vastaa kyseisen maan tilannetta.

Jos kiinnostus on oikeasti väkivallan vähentämisessä Suomessa, tulisi osata asettaa ideologispoliittiset

julistukset (kuten Istanbulin sopimus) omalle paikalleen ja tehdä viisaampia linjauksia. Samanaikaisesti kun

täytetään Istanbulin sopimuksen velvoitteita, on mahdollista toimia vielä viisaammin väkivaltailmiö kokonaisvaltaisemmin huomioiden.

Onko teillä huomioita koskien naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtäviä?

Naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävät ovat juuri sillä tavalla yksipuolisesti painottuneita, kuin mitä tittelistä käy ilmi ja tämän takia kovin vaillinaisesti Suomen

väkivaltatilannetta huomioivia. Näin yksipuolinen painotus ei edistä sukupuolten välistä tasa-arvoa, eikä luo perustaa rakentavalle väkivallan ehkäisyyn tähtäävälle työlle.

Pyrkimys naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin kaavaillun toimenkuvan kautta vastata Istanbulin sopimuksen velvoitteisiin jää puutteelliseksi mm. siltä osin, että miehiä ja lapsia ei lähisuhdeväkivallan uhreina esitetä huomioitavan.

Tunnetun totuuden mukaan ”sitä löydetään, mitä etsitään”. Naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin tulisi uutena toimijana vain entisestään kiihdyttämään sitä jo Suomessa pitkään vallinnutta ilmapiiriä, jossa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa löydetään joka käännteestä. Tämän ilmapiirin vallitessa jopa tutkimustulokset käännetään päinvastaisiksi sukupuolten suhteen, kuin mitä tosiasiallisesti on havaittu (vrt. Valtioneuvoston tilaama ”Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon” -tutkimus ja siihen viittaaminen).

Esityksen mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin tehtävän hoitamiseksi yhdenvertaisuusvaltuutetulla ei olisi oikeutta saada salassa pidettäviä tietoja. Ovatko esitetyt tiedonsaantioikeudet mielestänne riittäviä?

Jos katsotte, että yhdenvertaisuusvaltuutetulla tulisi olla oikeus saada myös salassa pidettäviä tietoja raportoinnin tehtävän hoitamiseksi, mitä tietoja ja miltä viranomaiselta tai muulta taholta yhdenvertaisuusvaltuutetun tulisi mielestänne saada? Entä mihin tarkoitukseen salassa pidettäviä tietoja tarvittaisiin?

Tiedonsaantioikeudet ovat riittäviä.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Ei muita huomioita.

Erno Juuso
Miesten tasa-arvo ry